

LÄÄNE-HARJU

VALLA LEHT

AUGUST 2019 | NR 7 (18)

WWW.LAANEHARJU.EE | WWW.FACEBOOK.COM/LAANEHARJUVALD

SISEARHITEKTID LOOVAD RUMMU LASTELE TOREDAT MÄNGUMAAD

» Rummu lasteaias tehakse suvist uuenduskuuri, mis toimub seekord Eesti Sisearhitektide Liidu ja tema toetajate abiga. lk 3

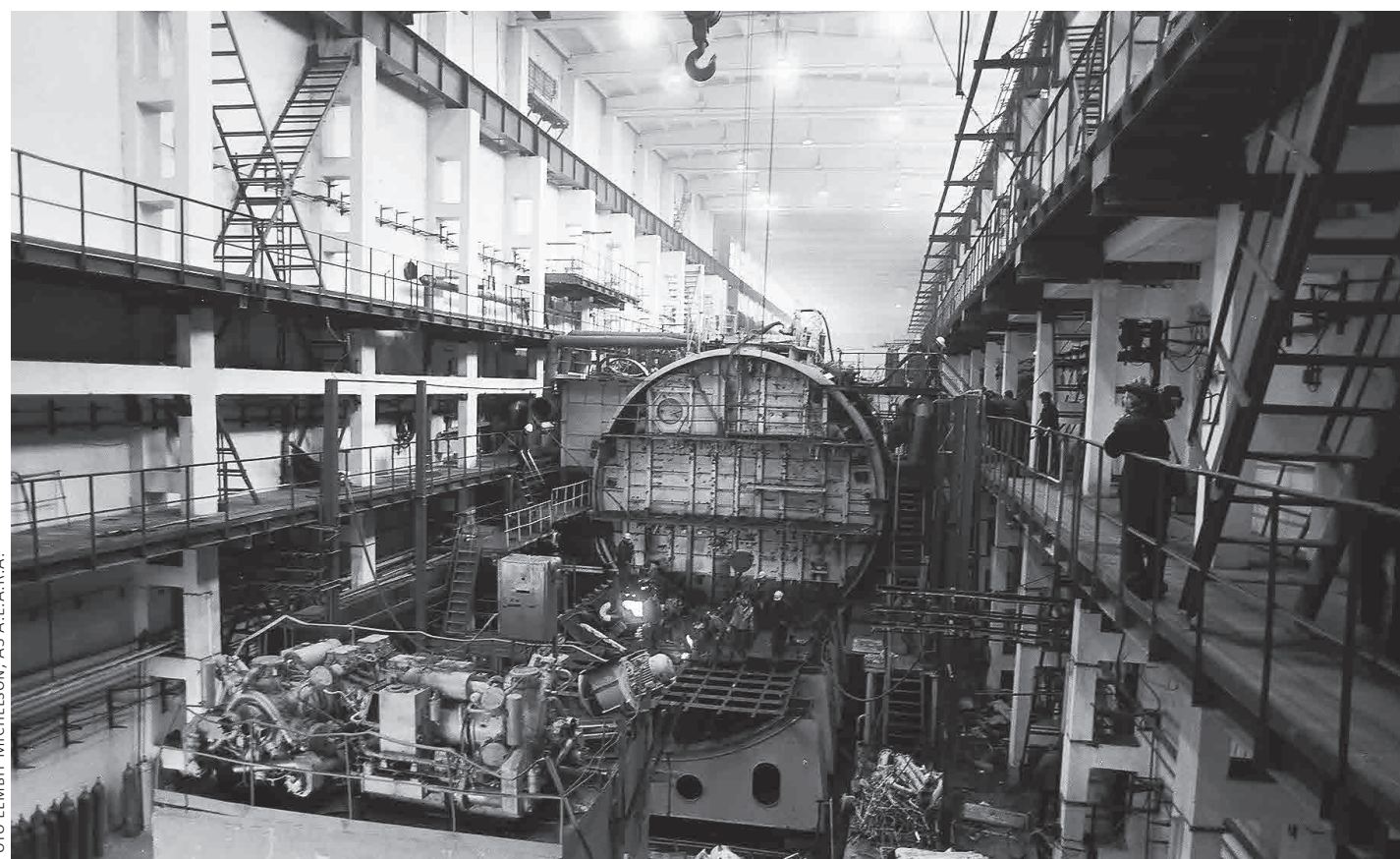
LAULASMAA VEEMAJANDUS- PROJEKTID EDENEVAD

» Laulasmaa ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajamise projekti ehitushanke lõppfaasist ja hankevõtjatest saab lugeda lk 4

INVESTEERIMISELE PÜHENDATUD KONVERENTS PALKISKIS

» Suur rahvusvaheline tulevikku vaatav konverents "Teistmoodi Paldiski" keskendub terviklikule arengule. lk 6

"Kui väärtused, mida hoida ja arendada, on paigas, siis on ka tulevikku ette kujutada lihtsam," ütleb abivallavanem **Erkki Ruben.**

Vene Föderatsiooni esindajad tegelemas reaktorisektsioonide konserveerimisega 1995. aastal, kui objekt polnud veel Eestile üle antud.

Paldiskis planeeritakse vajalikku tööd ohutu tuleviku nimel

Joel Valge, Mart Varvas,
AS A.L.A.R.A.
Krista Saarik,
Keskonnaministeerium

Mis on radioaktiivsus ja radioaktiivsed jäätmed?

Aatomid on kogu elusa ja eluta looduse ehituskivid. Olles valdavalt stabiilsed, kipub väike osa looduses leiduvatest ning enamik tehnilikult loodud aatomitest aja jooksul muunduma. Sealjuures eraldub alfa-, beeta- või gammakiirgust, mis kujutavad endast suuremat või väiksemat ohtu meie tervisele. Seda nähtust nimetatakse radioaktiivsuseks. Radioaktiivsuse erijuhuks on tuumalõhustumine, mille käigus laguneb suurem aatomituum kaheks enam-vähem võrdse suurusega tükiks, nn kildtuumaks.

Radioaktiivsuse avastas prantsuse füüsik Henri Becquerel 1896. aastal, millest alates on inimkond püüdnud seda nähtust enda kasuks tööle rakendada. Siin meenuvad kohe tuumalõhustumisel põhinevad relvad (tuumapommid), aga ka selle rahumeelsemad rakendused, näiteks tuumaelektrijaamad. Vähem teatakse muudest kiirguste omadusi kasutavatest tehnoloogiatest ja seadmetest nagu mitmesugused nivoo-, tihedus- ja paksusmõõdjad, keevisõmbluste kontrolli ja haiglate kiiritusravi

seadmed, vanemat tüüpi suitsuandurid jm. Samaselt muu aparatuuriga muutub ükskord ka kiirgusallikat sisaldav seade jäätmeks. Tavalise tööriista või seadme saab ära anda jäätme kogumispunkti või jäätmejaama, kuid kiirgusallikat sisaldav seade vajab spetsiaalset käitlemist. Seega tekib radioaktiivseid jäätmeid lisaks tuumajaamadele ka tööstuses, meditsiinis ja teaduses.

Paldiski endine tuumaobjekt
Nõukogude Liidu Põhjalaevastiku ja Väikse ookeani laevastiku allveelaevnike väljaõpetamiseks paigaldati aastatel 1960–1980 Paldiskis mereväe koolituskuskesse kaks militaarotstarbelist

“
Eesti riigi kohustuseks jäi kogu objekt koos seal asuva radioaktiivse ja mitteradioaktiivse saastega ohutuks muuta.

õppereaktorit, mis olid analoogsed tuumaallveelaevadel kasutatavate reaktoritega. Eesmärgiks oli koolitada mereväelasi enne allveelaevadele saatmist reaalsele oludele võimalikult lähedastes tingimustes.

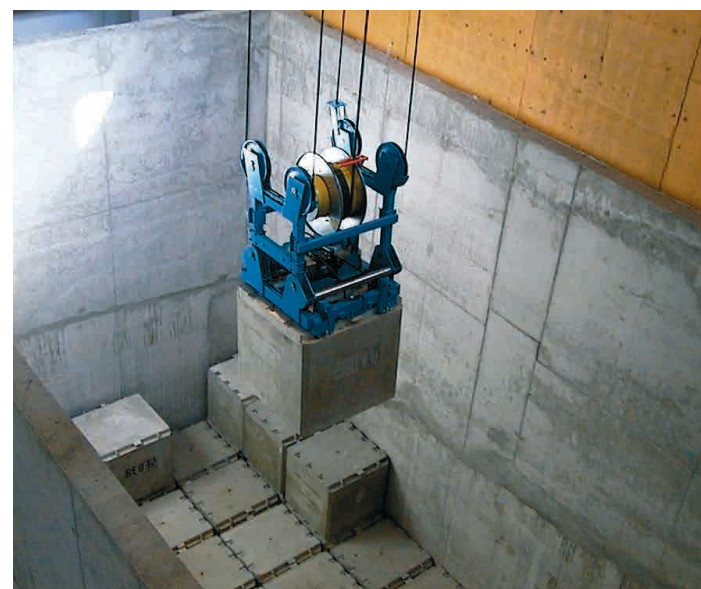
1995. aastal kirjutas Eesti alla aktile, millega Vene Föderatsioon andis Nõukogude Liidu tuumaallveelaevnike õppekeskuse tuumaobjekti üle Eesti Vabariigile. Akti sõlmimise aluseks oli, et Vene Föderatsioon eemaldab objektilt kasutatud tuumakütuse, viib selle Eestist välja ning konserveerib reaktorisektsioonid. Eesti riigi kohustuseks jäi kogu objekt koos seal asuva radioaktiivse ja mitteradioaktiivse saastega, sh allveelaevade reaktorisektsioonidega ohutuks muuta.

Riigiettevõtte haldab ja valvab
Paldiski objektile leidis hulgaliselt radioaktiivset ja mitteradioaktiivset jääkreostust, mis oli ohuks pinna- ja põhjaveele ning pinnasele. Radioaktiivseid jäätmeid on nende ohtlikkuse tõttu vaja koguda, käidelda ja ladustada muudest nii tava- kui ka ohtlikest jäätmetest eraldi. Eestis on selleks vastav taristu Paldiskis, endise tuumaobjekti territooriumil, kus asuvad radioaktiivsete jäätmete käitluskeskus ja jäätmete vaheladustuspaik.

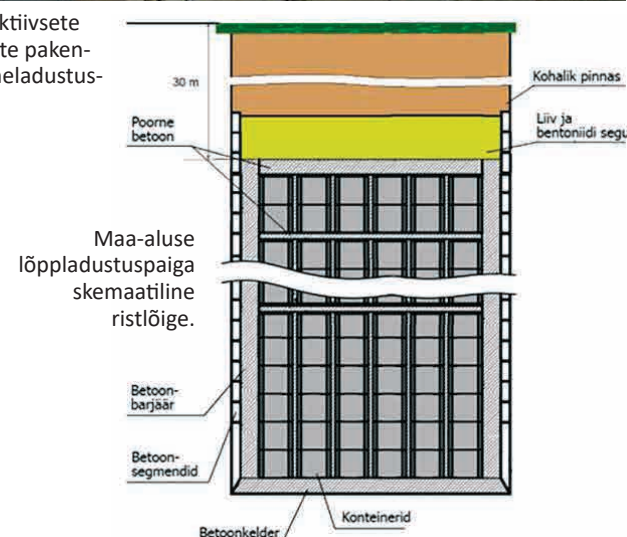
Alates 1995. aastast on Paldiski objekti ohutustamiseks ning jäätmete käitlemise ja vaheladustamisega tegelenud riigi omandis olev äriühing AS A.L.A.R.A. Läbi on viidud laialulatuslikud konserveerimis-, puhastus- ja rekonstrueerimistööd. Objekt on täna ladustatud ligi 1 150 m³ jäätmeid, millest 90% moodustavad Paldiski objekti ohutustamisel tekkinud jäätmed.

Olemasolevad jäätmed on ladustatud spetsiaalsetes jäätme pakendites, millest levinumad on 10 cm paksuste seintega raudbetoonkonteinerid. Kõik jäätmed on tahkel kujul, mistõttu on nendest tingitud lekked vähetõenäolised. Objektile teostatakse regulaarset põhjavee, rohu, pinnase jms. seiret. Lisaks on vaheladustuspaika ja reaktorisektsioonidesse paigaldatud ööpäevaringselt töötav seiresüsteem kiirgusolukorra mõõtmiseks ja võimalike lekete koheseks avastamiseks.

Täna on objekti ohutuks muutmise tööst tegemata veel konserveeritud reaktorisektsioonide lammutamine. 1968. ja 1983. aastal käivitatud ja 1989. aastal suletud reaktorid ei olnud projekteeritud vastavalt tänapäevastele ohutusnõuetele. Samuti sisaldavad konserveeritud sektsioonid radioaktiivset vett, mis võib aastate jooksul korrosiooni

Radioaktiivsete jäätmete pakendid vaheladustuspaigas.

tulemusel hakata keskkonda lekkima. Seega on praegune vaheladustamine vaid ajutine lahendus, millele tuleb leida ohutu alternatiiv.

Reaktorisektsioone on kavas hakata lammutama 2040. aastal. Hinnanguliselt tekib sektsioonide lammutamisel ca 1 000 m³ käideldud radioaktiivseid jäätmeid. Kuna praegusesse vaheladustuspaika ei ole võimalik sellises mahus ja aktiivsusega jäätmeid ladustada, tuleb hiljemalt 2040. aastaks rajada selleks otstarbeks jäätmete lõpladustuspaik.

Ajutise asemele ohutu lõpladustuspaik

Lõpladustuspaika on vaja radioaktiivsete jäätmete maksimaalseks ohutuks ladustamiseks. Rajatavasse jäätmete lõpladustuspaika on kavas ladustada lisaks juba olemasolevatele jäätmetele Paldiski reaktorisektsioonide lammutamisel tekkivad jäätmed ning tulevikus tööstuses, meditsiinis ja teaduses tekkivad jäätmed, kokku kuni 3 000 m³.

Lõpladustuspaik on ainult Eestis tekkinud ja tekkivate jäätmete jaoks. Eesti radioaktiivsete jäätmete käitlemise põhimõte on, et siin tekkinud ja tekkivad radioaktiivsed jäätmed ka lõpladustatakse Eestis.

Aastatel 2014–2015 läbi viidud eeluuringutes leiti, et lõp-

ladustuspaiga sobivaim tehniline lahendus on maapinnal ja maa all asuvate rajatiste kombinatsioon. Kõige suurema aktiivsusega jäätmed nagu näiteks reaktori anumad ja kinnised kiirgusallikad tuleb lõpladustada 30–50 meetri sügavusele maa alla.

Nii sektsioonide lammutamisele kui ka lõpladustuspaiga rajamisele eelnevad mahukad ettevalmistustööd. Esimesteks sammudeks on lammutamise mõjude hindamine ning paiga rajamise planeeringu koostamine ja mõjude hindamine.

Tulge tutvuma!

Enne kui kogu see suur töö algab, saavad huvilised Paldiski objekti praeguse olukorra tutvuda. Radioaktiivsete jäätmetega tegeleva riigiettevõtte **avatud uste päevad toimuvad reedel, 20. septembril ja laupäeval, 21. septembril.** Seal jagatakse infot eesti ja vene keeles. Kuna korraga lubatakse objektile kuni 20 inimest, siis on vajalik eelregistreerimine kuni 19. septembrini telefonil 6716 307 või e-posti aadressil alara@alara.ee

Sündmuse kohta jagatakse teavet ka valla infokanalites.

Paldiski endise tuumaobjekti ajaloo ja uuringute kohta leiab lugemist ka AS-i A.L.A.R.A. kodulehel ning Keskonnaameti kodulehel avaldatud trükitistest.

JUHTKIRI

Kuidas kavandada tulevikku?

Erki Ruben, abivallavanem

» September on peatselt algamas. Nagu koolilapsed, kes naasevad klassiruumidesse tulevikuks tarkust omandama, nii muutub ka vallavalitsuse fookus suviste hooldus- ja ehitustööde pealt rohkem kabinettidesse ja avalike arutelude juurde, et seada strateegilisi plaane. Korraga on laul kolm suure kaaluga küsimust, millele vastuse leidmiseks tuleb teha mahukas töö. Kuidas suunata uue üldplaneeringuga elu Lääne-Harju vallas? Kus on vallas parim asukoht metanoolitehasele ja kas selle rajamine on ohutu? Kuidas ära lahendada Paldiskis asunud allveelaevade õppekeskuse lammutamise tulemusena siia jäänud radioaktiivsete jäätmete ladustamine nii, et see oleks lõplikult ohutu?

Strateegilisel planeerimisel tuleb luua eeldused kasutajasõbraliku ning turvalise elukeskkonna ja kogukondlikke väärtusi kandva ruumilise struktuuri olemasoluks ja säilitamiseks ning esteetiliselt miljö arenguks, säilitades olemasolevaid väärtusi. Eraldi tahan rõhutada ja välja tuua keskkonnahoidlikkuse põhimõtet.

Valla üldplaneeringu koostamisel on abiks kogemustega ruumilise planeerimise ettevõtte OÜ Skepast&Puhkim. Vallavalitsus vajab eelpool kirjeldatud põhimõtete alusel planeerimiseks kindlasti kogukondade panust, iseäranis kogukondlike väärtuste defineerimisel. Kui väärtused, mida hoida ja arendada, on paigas, siis on ka tulevikku ette kujutada lihtsam.

Keskkonnahoidlikkus üldplaneeringu kontekstis tähendab eelkõige, kuid mitte ainult, tegelemist järgmiste küsimustega. Kas ja kuhu kavandada täiendavaid asustalasid või tihendada olemasolevaid? Kuhu luua uusi ja kuidas säilitada olemasolevaid rohealasid? Kuhu luua uusi töökohti, et inimesed ei peaks tööle, teenusteni ja koju jõudmiseks liigselt ressursse kulutama ega koormama looduskeskkonda? Kuhu paigutada sotsiaalse taristu objektid?

Teine kaalukas strateegiline küsimus on metanoolitehase võimaliku asukoha leidmine. Üks põhjus, miks Lääne-Harju vald taolise tootmisobjekti asukohana eelist omab, on mastaapse gaasiressursi jõudmine piirkonda. Soome ja Eesti gaasiturge ühendav gaasitoru BalticConnector pakub ressursi, mida on mõistlik siinse piirkonna elukeskkonna arenguks ära kasutada. Kas meie vallas on sobivat asukohta sellise tehase jaoks? Sellele peab vastama juulis vallavolikogus algatatud eriplaneeringu menetlus. Vallavalitsuse jaoks on oluline, et iga sellise kaaluga ettevõtte panustaks ka kohalikku elukeskkonda.

Keskkonnahoidlikkus selle planeeringu kontekstis eeldab vastuseid järgmistele küsimustele. Milliseid loodusressursse tehas toimimiseks vajab ja kas ressursikasutus on jätkusuutlik? Milliseid mõjusid keskkonnale tehas avaldab? Kas tehas avaldab inimese tervisele kahjulikke mõjusid?

Kolmas aktuaalne teema on Paldiski endisesse tuumaallveelaevnike õppekeskusesse vaheladustatud radioaktiivsete jäätmete tulevik. Vastutus jäätmete ohutuse eest lasub Eesti riigil. Esialgsete uuringute tulemusel on selgunud, et kõige ohutum on jäätmeid lõplikult ladustada samas asukohas ja mitte neid omakorda transportima hakata. Lõppladustamine tähendab seda, et jäätmetele luuakse tingimused, mis tagavad keskkonna kiirgusohutuse.

Selle planeeringu puhul lähtutaksegi eelkõige keskkonnaküsimustest ja vastavalt uuringutele töötatakse välja meetmed, kuidas jäätmeid hoida loodusele ja inimesele ohutult.

Iga uus idee tekitab alati palju küsimusi. Need tuleb püstitada julgelt ja selgelt. Strateegiline planeerimine koos keskkonnamõjude strateegilise hindamisega on instrument, mille ülesanne on leida küsimustele vastused. Vastamata küsimused tekitavad ebakindlust, hirmu ega võimalda langetada põhjendatud otsuseid. Planeeringu algatamine tähendab seda, et küsimustele alles asutakse vastuseid otsima. Ideed saab ellu viia alles siis, kui kõik küsimused on saanud vastust ja volikogu on nõus nende alusel planeeringu kehtestama.

Volikogu suviste istungite olulisemad otsused

» Lääne-Harju vallavolikogu esimese koosseisu 23. istung toimus 25. juunil ja 24. istung 23. juulil Paldiskis.

2018. a majandusaasta aruanne

Volikogu kinnitas 25. juunil eelmise majandusaasta aruande, mis on esimene nelja omavalitsuse liitmise järgne ühisaruanne. Konsolideeritud aruanne koondatakse vallavalitsuse ja temale kuuluvate äriühingute (AS Lahevesi, OÜ Padise Grupp ja OÜ Karjaküla Sotsiaalkeskus) aruanded. Rahaliselt on vald jätkusuutlik. 2018. aastal paranes likviidsus, kohustuste osakaal varadest on hea, vähenenud on netovõla koormus, samuti laenu- ja intresside maht.

Võõrandatav vallavara

Avaliku enampakkumise korras otsustati võõrandada alghinnaga 72 000 eurot Lääne-Harju valla omandis olev kinnistu asukohaga Rae 32, Paldiski linn (registrioriosa nr 3223102, katastritunnus 58001:002:0510, pindala 2160 m², 100% ärimaa). Kinnistul asub Paldiski Pubi (tuntud ka kui Valge Laev).

Avaliku enampakkumise korras võõrandatakse ka Karjaküla alevikus E. Vilde tn 5 asuv kinnistu, kus asub kuue korteriga põlenud elamu, mis on varisemisohulik, riivab silma ja vajab korrastamist. Enampakkumise alghind kõigi kuue korteriomandi eest kokku on 8 000 eurot.

Metanoolitehase eriplaneering

Volikogu liikmed andsid 23. juulil üksmeelse nõusoleku algatada Lääne-Harju vallas kohaliku omavalitsuse eriplaneering metanoolitehase ja selle toimimiseks vajaliku taristu kavandamiseks ning keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Eriplaneeringuga leitakse metanoolitehase püstitamiseks ja selle taristu rajamiseks sobivaim asukoht Lääne-Harju vallas. Kogu planeerimise protsessi korraldab Lääne-Harju vald. Tehast kavandav ettevõtte Larkwater Group SA on sõlminud vallavalitsusega lepingu, mille alusel võtab arendaja enda kanda kohustuse finantseerida eriplaneeringu koostamist ja keskkonnamõju hindamist.

2019. aasta teise lisaelarve esimene lugemine

Eelarves tingib muudatusi üksikisiku tulumaksu planeeritust suurem laekumine 3% võrra. Samuti lisandub eelarvesse toetusfondidest saadud raha ning maavarade kaevandamisest laekuv suurem ressursimaks. Kokku suurendatakse eelarves põhitegevuse tulusid 370 000 euro võrra.

Põhitegevuse kuludest on suurenenud muu hulgas vahendid lapsehoiutoetustele ja koolitoitlustusele. Koolidele ja lasteaedadele eraldatakse vahendeid majandamiskuludeks ja hädavajalikeks remonttöödeks.

Vallavara müügi tulemusena suurenes investeeringute tulu. Lisandunud rahaga kaetakse valla kinnisvaraobjektide remonttööd ja eraldatakse 220 000 eurot Padise kloostrikompleksi arendamiseks. Samuti eraldatakse raha Klooga raudteejaama parklase ehituse kaasfinantseerimiseks. Põhitegevuse tuleml kasvab 185 488 eurot ning sama palju suureneb ka investeeringute maht.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava 2019–2030

Esimese lugemise läbis Lääne-Harju valla valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2019–2030. Dokumendis on antud põhjalik ülevaade olemasolevast olukorrast.

Arengukavaga nähakse ette ette lühi- ja pikaajalised tegevused ja nendeks vajalikud investeeringud kogumahuga ligi 50 miljonit eurot. Lähiaastateks kavandatud 23 miljonist eurost on lõviosa toetustega kaetud. Esimärgi korras rajatakse Laulasmaa piirkonna ÜVK, mille ehitustööd valmistatakse praegu ette.

Lähikuudel toimub valla ÜVK arendamise kava avalikustamine, mille jooksul saab teha ettepanekuid kava täiendamiseks.

Vasalemma Päevakeskus ja Huvikeskus liidetakse Paldiski Huvikeskusega

Seni eraldi asutustena töötanud Vasalemma Valla Päevakeskus ja Vasalemma Huvikeskus liideti volikogu otsustega Paldiski Huvikeskusega.

Vasalemma Valla Päevakeskus tegutseb Rummu alevikus Sireli tn 14, kus osutatakse eri-

Põhitegevuse kuludest on suurenenud muu hulgas vahendid lapsehoiutoetustele ja koolitoitlustusele.

nevid sotsiaalteenuseid, samal korraldusel töötab perearst. Päevakeskuse noorsootöötaja jääb endistviisi tööle Sireli 14 ruumides. Sealsamas saavad abivajajad ka edaspidi kasutada pesuteenust ning paar korda nädalas käib kohal sotsiaaltööspsialist.

Paldiski Huvikeskusega liidetud Vasalemma Huvikeskuse alla kuuluvad Vasalemma selt-simaja, Rummu spordihoone, Rummu jalgpalliväljak, Vasalemma tenniseväljak ja ringiruumid endises Vasalemma vallas Ranna tee 8. Vasalemma Huvikeskuse spordirajatised, nendega seotud töötajad ja ülesanded lähevad üle Paldiski Spordikeskusele. Vasalemma seltsimaja hoone seisukord on kehv ja selle edasine kasutus praegu ebaselge. Vasalemma Huvikeskuse koosseisus oleva noorsootöötaja tööruumid tulevad Vasalemma endisesse vallamajja.

Kehtestati Lääne-Harju valla noorte huvitegevuse toetamise kord

Noorte huvitegevuse toetamise korra alusel toetatakse kuni 19-aastaste vallaelanike huvitegevust. Toetust saab taotleda treenerite ja juhendajate töötasudeks, treeningpaikade või õpperuumide majandamiskulude katteks, õppevahendite soetuskulude osaliseks katmiseks ja muude õppetegevusega seotud kulude katteks üheksal kuul aastas. Toetust antakse üldjuhul valla haldusterritooriumil huvitegevust pakkuvale organisatsioonile. Väljaspool valla haldusterritooriumit toimuvat huvitegevust toetatakse, kui selliseks huvitegevuseks vallas võimalused puuduvad.

2020. a 1. jaanuarist hakatakse dokumente menetlema läbi

Pearahaarvestamise Infosüsteemi (PAI), seni toimub taotluste vastuvõtmine e-posti teel.

Huvitegevuse toetuse taotleda saab lisaks taotleda kord aastas meisterlikkuse toetust. See on rahaline toetus individuaalseks või võistkondlikuks tegevuseks vähemalt Eesti tiitlivõistluste ja tippvõistluste tasemel.

AS Kiirkandur sai loa vee erikasutuseks Audevälja külasTiigipera kinnistul

Volikogu andis nõusoleku AS-ile Kiirkandur vee erikasutuseks Audevälja külas Tiigipera kinnistul (katastritunnus 56202:002:0524) tiigi rajamiseks. Padise vallavalitsuse 24.08.2015 korralduse nr 244 alusel on AS-ile Kiirkandur väljastatud ehitusluba tiigi ehitamiseks Tiigipera kinnistul. Rajatava tiigi veepeegli pindalaks kujuneb 3,27 ha ning veekogu sügavuseks vähemalt 2,5 m. Ehitusluba kehtib kuni 24.08.2022.

Kadakaranna kinnistu detailplaneering

Volikogu kehtestas Paldiski linnas Kadakaranna kinnistu detailplaneeringu, millega nähakse ette ehitusõigus Paldiski Lõunasadama teenindamisega seotud tegevuse laiendamiseks vajalike ladude ning rajatiste väljaarendamiseks.

Vastavalt Paldiski linna üldplaneeringule on ette nähtud sadamaalade areng Pakri poolsaare läänekaldal. Kogu sadamatega seotud infrastruktuur koondakse sadamate lähedale.

Planeeringu vahetus naabrusas asuva Puhkeranna kinnistu detailplaneeringuga on tagatud juurdepääs kallasrajale mööda planeeritud avaliku kasutusega teed.

Korteriühistu saab jäätmemajanduse tarbeks maad rentida

Volikogu otsustas anda Paldiski korteriühistule Muuli 3 otsustuskorras rendile mõttelise osa Lääne-Harju vallale kuuluvast Muuli tänava lõik 1 asuvast kinnistust (registrioriosa number 14797550, katastritunnus 43101:001:0383). Ligikaudu 319 m² suurust maatükki vajab korteriühistu jäätmemajanduse korraldamiseks. Maatükile püstitatakse kuur. Maa antakse rendile 20 aastaks hinnaga 300 eurot aastas.

Kartmatud vallaametnikud jõudsid esikolmikusse

» Meie valla esindusmeeskond saavutas Eesti Linnade ja Valdade Liidu suvepäeval tubli III koha. Kartmatud vallaametnikud võtsid osa lõbusatest sportmängudest ja esinesid isetegevuskavaga, kus kehastuti Hispaania riigi esindajaks Eurovisioonil. Jõgevamaal Voore Puhkeskuses toimunud suvepäeval oli kohal ligi 200 osalejat 16 omavalitsusest.

FOTO: ERAKOGU

PADISE PÕHIKOOLI 335. AASTAPÄEV

Marika Laanes, Padise Põhikooli huvijuht

» 18. mail tähistas Padise põhikool, mis ühtlasi kuulub B. G. Forseliuse Seltsi asutajate hulka, oma 335. aastapäeva ning vilistlaste kokkutulekut, kus osales vilistlasi 200 ringis.

Meie koolimaja uksed olid avatud kõikidele huvilistele. Võimalus oli vaadata õpilastööde näitust ning süüa maitsvat koolisuppi. Trükivalgust nägi 4. osa „Padise pajatusi,“ kuhu oli kogutud viie õppeaasta jooksul kirjutatud luuletused, jutud ja joonistused.

Hiljem koguneti rahvamajja pidulikule kontsert-aktusele. Lilledega peeti meele endiseid õpetajaid, direktoreid, sõna said külalised. Muusikat mängisid Ennu Ratta diskorid. Oli meeleolukas ja värvikas aastapäevapidu. Aitäh teile, kallid vilistlased! Teie aktiivne osavõtt muutis peo toredaks.

FOTO: ANNELA SAMUEL

Sisearhitektid loovad Rummu lastele toredat mängumaad

ajaleht@laaneharju.ee

» Suvisel ajal on tavapäran, et lasteaedades-koolides käib remont. Värvirullidega toimetavad ehitusmehed või hoopiski lapsevanemad. Rummu lasteaia tehakse samuti suvist uuenduskuuri, mis ühes rühmas toimub seekord Eesti Sisearhitektide Liidu (ESL) ja tema toetajate abiga.

“On väga tore, et Lääne-Harju vald võttis meie pakkumise vastu!” räägib ESL-i büroojuht Kristiina Raid ja tutvustab heategevuslikku projekti: “Sisearhitektid peavad oluliseks oma valitsuses töötavate inimeste teadlikkuse tõstmist just kaasava rahastamise abil projektide läbiviimisel. Kui teha otsused ainult vastavalt tellija maitsele, võib jääda tähelepanuta lugematul hulgal olulisi detaile, mida avalike ruumide projekteerimisel peab arvestama. Lääne-Harju vald on siinkohal heas mõttes teenäitaja, meie koostöö on konstruktiivne ja kõikide osapoolte jaoks põnev.”

ESL-i toetajaliikmed on andnud kasutamiseks parimad materjalid ja lahendused ning arhitektid loodavad, et tulemus meeldib nii vallale, kasvatajatele kui ka lastevanematele, aga eelkõige põnnidele, kelle jaoks see mängumaa valmib.

Linna- ja looduskeskkonna kohtumine

Sisearhitektid Piret Sepp ja Triinu Napseppa räägivad Rummu lasteaia Sinilille rühmaruumi ideekavandist: “Loomisel seadime esmaseks eesmärgiks luua lapsesõbralik keskkond, mis toetaks nii õppegevust kui ka vaba mängu. Uue ilma saavates ruumides kohtuvad justkui linna- ja looduskeskkond. Linna-likku muljet aitavad luua liiklemisrajad põrandatel ja seintel kinnituvad majasiluudid, mis täidavad mitut ülesannet. Eelkõige aitavad need majad parandada lasteaia ruumide ühte peamist probleemi – akustikat. Müra summutavatele omadustele lisaks on loodusõbralikku pinboard-linoleumi võimalik kasutada teadetatavilina. See pakub suurepärase võimaluse laste tööde lihtsaks eksponeerimiseks. Need „majakesed“ tulevad nii rühmaruumi kui ka garderoobi. Teiseks elemendiks, millega linliku ilmet saavutada tahame, on rühmaruumi põrandale tulev

FOTO: KAIRI RAND

Rummu lasteaia Sinilille rühmas enne remonti.

loodussõbralikust linoleumist tänav koos paari ülekäigurajaga. Väike teelõik annab näiteks võimaluse tegeleda liikluskasvatusega. Ülejäänud põrandaruum on kaetud justkui rohuvaibaga (naturaalne linoleum), kus magamisruumis asendub tee kivikesest rajaga, mis viib mereranda.”

Rahulik ja rõõmus ümbrus

Nii sein- kui põrandatoonid on teadlikult valitud mahedad, et need ei hakkaks pika päeva jooksul ruumis viibivaid suuri ja väikseid kuidagi häirima. Meie eesmärgiks on luua rahulik keskkond, mis toetaks laste mängu- ja õppegevusi, mitte ei väsitaks ega ärritaks. Värvilaik toome ruumi mööbli elementidega ja mis peamine – lapsed ju oma rõõmsa oleku ja värviliste mänguasjadega tagavad, et ruum ei muutu iial igavaks. Usume, et hästi kujundatud ruum toetab lapse mitmekülgset arengut ja loob head eeldused selleks, et tulevikus kasvaksid neist väikestest arhitektuuri ja kujundatud keskkonda väärtustavad inimesed. Kui meie, täiskasvanud, mõtleme tagasi oma lasteaia-ajale, siis üks peamisi

asju, mida me mäletame ongi olnud seotud ju lasteaiahoone ja selle ruumidega. Seda enam tasub mõelda ja panustada lapsesõbraliku ja kaasajastatud keskkondade loomisele,” selgitavad arhitektid meid ümbritseva olulisust.

Laste kasvukeskkond väärib tähelepanu

ESL-i nõukoja liikme ja heategevusprojekti ühe algataja Ivi-Els Schneideri sõnul jätkab ESL koos oma koostööpartneritest firmadega lasteaedade olukorrale tähelepanu juhtimist. “Otsustasime aastaid tagasi, et püüame aidata meie ühiskonna kõige nõrgemaid, meie järelkasvu.”

Sisearhitekt usub, et vähe pööratakse tähelepanu väikeste laste kasvukeskkonnale ja ei teadvustata, kui oluline on ruumi mõju laste kujunemisel.

“Heategevusliku projektiga teeme korda mõne halvas olukorras oleva lasteaia rühmaruumi. Tänu kauniks kujundatud lasteaia ruumidele on varasemast rohkem hakatud huvi tundma lasteaedade kujundamise vastu,” tunneb Ivi-Els Schneider heameelt.

Koostöö toetajatega

Kui tavaliselt kipub lasteasutuste remonttöödeks vajalike materjalide valiku kriteerium olema soodne hind, siis Sinilille rühma remondi jaoks on ESL-i toetajaliikmed pakkunud parimaid võimalikke materjalilahendusi.

Lincona pani õla alla linoleumiga. Looduslik põrandakattematerjal on valmistatud taastuvatest materjalidest ning loob lastele mängimiseks ja kasvamiseks mõnusa keskkonna. Müra summutavad ja loodusõbralikud pinboard-linoleumist valmistatud tegevusseinald tulevad ettevõttelt Floorin, väikelaste tegevusi toetavate ja lustlike LED-valgustite eest kandis hoolt Hektor Light, väga heade akustiliste omaduste ja sisekliima sertifikaatidega Ecophon Advanced ripplagi saadi firmast Saint-Gobain ning rühmaruumidesse sobivad sein- ja viimistlusvärvid firmast Akzo Nobel Eesti.

Ehitustöödeks vajaminevate materjalide ja väikevahenditega toetab projekti Ehituse ABC Reigo Orase eestvedamisel ja puuduolev mööbel valitakse Kitman Thulema laost.

Lääne-Harju vald investeerib 10 000 eurot Rummu lasteaia põrandapindade remondiks. Aga suurem töö seisab veel ees, sest põhjalikku remonti vajavad hooned fassaad, ventilatsioon ja katus. Tallinnas asuv USA saatkond on nõuks võtnud ettevõtmist toetada 300-400 000 euroga. Käimas on projekteerimistööd ning 2020. aasta sügiseks loodetakse renoveerimistöödega valmis saada.

Sisearhitekt Ivi-Els Schneideri arvates pööratakse vähe tähelepanu väikeste laste kasvukeskkonnale ja ei teadvustata, kui oluline on ruumi mõju laste kujunemisel.

Keibu rannast sai laste paradiis

Foto ja tekst:

Signe Vaikla, Rummu lasteaia direktor

» Ühel suvisel juunikuul hommikul käisid Rummu lasteaia lapsed koos õpetajatega Keibu rannas liikumismänge mängimas. Rannamändide all otsiti üllatusämbreid ja veepiiril mängiti lõbusaid mänge. Vette seekord ei mindud, aga veepiiri sai katsutud küll.

FOTO: JELENA SLAVINA

Ämari Põhikool jääb minevikku, asemele tuleb tugikeskus

» Fotol on juunis Ämari Põhikooli lõpetanud viimane lend ja õpetajad. Sellest sügisest sulgeb kool õpilaste nappuse tõttu uksed ja 35 koolijärgi jätkavad õpinguid Paldiskis, Keilas, Padisel ja Vasalemmas. 1979. aastal ehitatud koolimaja rekonstrueeritakse ümber tugikeskuseks, kuhu on planeeritud kogukonnaruumid, päevakeskus, toetatud elamise teenus ning sotsiaaleluruumid.

31. augustil algusega kl 19.00 Kloogarannas

MUINASTULEDE ÖÖ

Esinevad:

KOIT TOOME

Don Uivik trummishow

Kell 21.00 suudatakse lõke kohapeal tootab kohvik Kontserdile soovime kaasa võtta piknikutekid

UURITUS ON TASUTA!

ROHELINE VALD

Kuhu Lääne-Harju valla elanikud saavad anda kasutatud riideid ja jalatseid?

KOGUMISPUNKTID

Keila Selveri kogumiskonteiner (Humana Eesti) Konteineritesse võib tuua terveid ja puhtaid rõivaid, jalatseid, kodutekstiili, aksessuaare (kotid, vööd) ja mänguasju.

Karjaküla jäätmejaama kogumiskonteiner (MTÜ Riidepunkt) Konteineritesse võib tuua terveid ja puhtaid rõivaid, jalatseid, kodutekstiili, aksessuaare (kotid, vööd) ja mänguasju.

Sõbra tuba Harju-Risti vanas koolimajas (avatud laupäeviti kl 11-16, tel 5358 3632.) Vastu võetakse riideid, jalanõusid, nõusid, majapidamistarbeid, raamatuid, mööblit.

SOTSIAALMEEDIAGRUPID

Klooga taaskasutus

<https://www.facebook.com/groups/kloogataaskasutus/>

Laulasmaa "Kirbukas"

<https://www.facebook.com/groups/505302999535436/>

Padise

<https://www.facebook.com/groups/padisevald/>

Taaskasutus läbi sotsiaaltöötajate

Vähekasutatud esemete äraandmise soovi korral võtta ühendust piirkonna sotsiaaltöötajaga.

Kuhu viia kasutuseta seisvad riided ja jalatsid?

Teete Kaljurand
keskkonna peaspetsialist

» Lääne-Harju valla kogukonnakomisjonist on välja kasvanud tööühm, kes on asunud looma roheline valla mudelit. Esialgu on seatud ülesandeks kutsuda nii omavalitsuse, kogukonna kui ka ettevõtluse tasandil üles tavalisest enam mõtlema loodushoiu ja keskkonnakaitse peale. Kaugem siht on koos eri valdkondade asjatundjatega kujundada välja terve elukeskkonnaga ning inimsõbraliku, säästliku ja nutika elukorraldusega valla mudel.

Keskkonnahoiuga seotud teemasid on palju. Neist mõned puudutavad meid igapäevaselt ja osad on globaalsemat laadi. Üks paljusid inimesi puudutav teema on kodus kuhjuvad kasutatud riided.

Rõivatööstust peetakse maailmas naftatööstuse järel suuruselt teisest saastajaks. Igal aastal toodetakse hinnanguliselt 80 miljardit rõivaeset. Tootmismahd on 20 aasta taguse ajaga kasvanud 400%. Ligi 40% rõivastes on kasutatud puuvilla, mis on tuntud nahasõbraliku materjalina, kuid mille kasvatamine on tegelikult loodusele ränk koorem. Puuvilla kasvatamisele kulub märkimisväärt osa põllumajanduses kasutatavatest kemikaalidest ning suur hulk vett – ühe kg puuvilla tootmiseks kasutatakse u 20 000 liitrit vett. Araali meri Kesk-Aasias on kuulsaim, kuid kahjuks mitte ainus näide, kuidas puuvillakasvatuse tõttu on veekogu kaotanud suurema osa oma veemahust.

Esimene rohesoovitus on kindlasti vähem tarbida. Teiseks võiks riideid kanda võimalikult kaua. Õnneks on kasvav trend ka riiete taaskasutus. Enne uue riide ostu tasub kindlasti mitu korda mõelda, kas seda eset on ikka vaja, sest riideprügi on maailmas väga suur probleem.

Kas teadsid, et keskmiselt 40% kõigist ostetud riietest jäävad ki riietepappidesse ega jõua kunagi ostja selga ning umbes kolmandik kogu kasutatud tekstiilist muutub jäätmeteks prügilasse ladustamise teel?

Aastaks 2025 kohustuvad Euroopa Liidu liikmesriigid tagama tekstiilijäätmete eraldi kogumise. Igati saab lisaks tarbimis-harjumuste muutmisele hoolt kanda selle eest, et tema kasutuseta seisvad riidesemed jõuavad õigesse kohta.

Terved ja puhtad riided saab suunata uuesti ringlusesse, viies näiteks kogumiskonteinerisse või komisjonipoodi. Lisaks leidub sotsiaalmeedias grupe, kus saab oma riidesemetele, tekstiilijääkidele või lihtsalt kasutuseta seisvatele nõõpidele uue omaniku leida.

Kui riided on lõplikult ära kasutatud, on need võimalik viia näiteks H&M kauplustesse, kust suunatakse tekstiil taaskasutusse või töödeldakse riidekiud isolatsioonimaterjaliks.

LAULASMAA KOOL PAKUB TÖÖD

Laulasmaa Kooli projektijuhile
Laulasmaa Kooli psühholoogile
Laulasmaa lasteaia õpetaja abile
Klooga lasteaia muusikaõpetajale
Klooga koolimaja klassiõpetajale
Lehola koolimaja logopeedile
Lehola koolimaja koristajale
Lehola lasteaia muusikaõpetaja
Laulasmaa Kooli kõõgiabile
Laulasmaa Kooli majahoidjale

Dokumentide laekumise viimane tähtaeg:
21.08.2019

Kontaktid:
info@laulasmaakool.ee,
tel: 608 8900

Valla veemajandusprojektide hangetel selguvad võitjad

Peeter Schneider
AS-i Lahevesi nõukogu esimees

» Laulasmaa ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (ÜVK) rajamise projekt on jõudnud ehitushanke lõppfaasi. Laulasmaa reovee-kogumisala torustike ehitamise hankedokumendid võtsid välja paljud ettevõtted. Kogu piirkond ja vastavalt ka hange jaotati kolmeks eraldi osaks, et töid paindlikumalt läbi viia. Pakkumuse esitas üheksa ettevõtet.

Kolme hanke eelarveline kogusumma oli 12 849 748,40 eurot. Kõigile kolmele hankele esitas eelarvest odavama pakumuse üks ettevõtte. Kõrgeima hinnaga pakumuse oli ligi veerandi võrra eelarvelisest maksumusest kallim.

AS-i Lahevesi hankekomisjoni 26.07.2019 otsusega osutus edukaks odavaima pakumuse teinud ettevõtte AS TREV-2 Grupp. Kõigile pakkujatele saadeti komisjoni otsus. Hanke võitjaga allkirjastatakse leping ja töödega saab alustada augusti lõpus või septembri alguses.

Samaaegselt käib hange Laulasmaa piirkonna veetöötus-jaama ehitamiseks. 31. juuliks oli laekunud seitsme ettevõtte pakumused. AS-i Lahevesi projektijuhid töötavad esitatud dokumendid läbi ning augusti keskel selgub edukas pakkuja.

Ühtlasi on Türisalu ÜVK projekti raames käimas Keila-Joa reoveepuhasti projek- teerimis- ja ehitushange ning

Lääne-Harju vald ja Harku vald sõlmisid Türisalu ja Keila-Joa ühise veemajandusprojekti elluviimiseks koostööleppes. Aktsionäride lepingule allkirjutanud vasakult: Harku vallavanem Erik Sandla, Lääne-Harju vallavanem Jaanus Saat ja AS-i Lahevesi juhatuse liikmed Aare Kaur ja Riina Karm.

“
Laulasmaa ühis-veevärgi ja -kanali- satsiooni rajamise projekt on jõudnud ehitushanke lõppfaasi.

inseneri- ja omaniku järeleval- veteenuste hanked Türisalu ja Laulasmaa ÜVK projektidele. Pakkumused laekuvad augusti- kuu keskel.

Türisalu ÜVK projekti raames sõlmisid Lääne-Harju vald, AS Lahevesi ning Harku vald 30. juulil aktsionäride lepingu, mille kohaselt rajatakse Türisalu küla ja Keila-Joa aleviku ühtne ühisveevärgi ja -kanalisatsioo- nisüsteem koos liitumispunkti-

dega ning laiendatakse olemas- olevat Keila-Joa reoveepuhastit. Valdade ühisprojekti toetab SA Keskkonnainvesteeringute Kes- kus Euroopa Liidu Ühtekuulu- vusfondist 8,8 miljoni euroga. Harku valla eelarvest rahasta- takse projekti 1,2 miljoni euroga ja Lääne-Harju valla eelarvest 0,3 miljoni euroga. Harku valla poolne projekti omaosalus fi- nantseeritakse läbi AS-i Laheve- si aktsiakapitali suurendamise.

Õhushow Ämari baasis: 100 aastat Eesti õhuväe sünnist

Sigrid Paula Pukk
Õhuväe teavitusspetsialist

» 13. juulil 2019 tähistas õhu- vägi oma 100. aastapäeva rah- vusvahelise õhushowga Ämari lennubaasis, kus sai näha üle 30 Eesti ja liitlaste lennuvahendi.

Teiste hulgas tegid etteaste Poola õhuväe aerobaatikamees- kond Orlik ja Eesti vigurlen- dur Jüri Kaljundi biplaanil Pitts S-2A, Taani õhuväe hävitaja F-16 ja USA hävitajad F-35. Maapealsel väljapanekul oli vaatamiseks üle 25 ühiku len-

nutehnikat, sealhulgas ka NATO eelhoiatuse ja juhtimise lennuk AWACS ning USA transpordi- lennuk C-130.

Esimest korda korraldas õhu- vägi õhushow 2014. aastal, kui õhuvägi tähistas 95. aastapäeva. Eesti õhuvägi loodi 21. novemb- ril 1918 – nädal enne Vabadus- sõja algust. Alates 1920-ndatest otsustas tollane kaitseväge juht- kond, et õhuväe sünnipäeva tä- histatakse alati tähtpäeva aasta suvel – peamiseks põhjuseks lennuilm. Taaslöödud Eesti õhu- vägi on seda kommet järginud

ning 2014. aasta juulikuus kor- raldas õhuvägi esmakordselt 95. aastapäevale pühendatud õhus- how.

2019. aasta õhushow planeerimine kestis kokku kolm ja pool aastat. Koordineerimine liitlas- tega algas kaks aastat tagasi ja peenhäälestus toimus kaks-kolm kuud enne üritust. Hinnanguli- selt külastas 13. juulil lennubaasi rekordiliselt ligi 20 000 inimest. Terve päeva vältel sõidutasid Tallinna Linnatranspordi bussid külastajaid üritusele kohale ja tagasi.

Lisaks ligi 200 õhuvälasele olid üritusel abiks Poitsei- ja Piirivalveamet, abipolitsei- ning Kaitseväe Keila kompanii, sõjaväepolitsei ning vahipataljoni ja logistikapataljoni ajateenijad.

Oleme väga tänulikud kõi- kidele sponsoritele, abilistele, liitlastele, osalejatele ja enne- kõike Eesti rahvale, kes võttis vaevaks kohale tulla ja meiega koos õhuväe 100. aastapäeva tähistada. Kindlasti on ka õpi- kohti ning võtame neid arvesse tulevaste ürituste korraldamisel.

Aili roosisõpradele oma rohkearvulist pargi rooside kollektsiooni tutvustamas.

Roosimaailm Padise metsade vahel

Marje Suharov
ajaleht@laaneharju.ee

» Selle aasta suvi kõidab õite ja lilleiluga. Viimase veerand-saja aastaga on avaliku ruumi haljastus samuti muutunud lille-rohkeks, olgu see siis pealinnas või naabrite juures Keilas. Enam ei peljata varastamise hirmus maha panna kümneid tuhandeid tulbisibulaid ja istutada kauneid roosipeenraid. Suursugused roosiaiad on pilkupüüdnud ja nii leidsin õitemere Padise metsast.

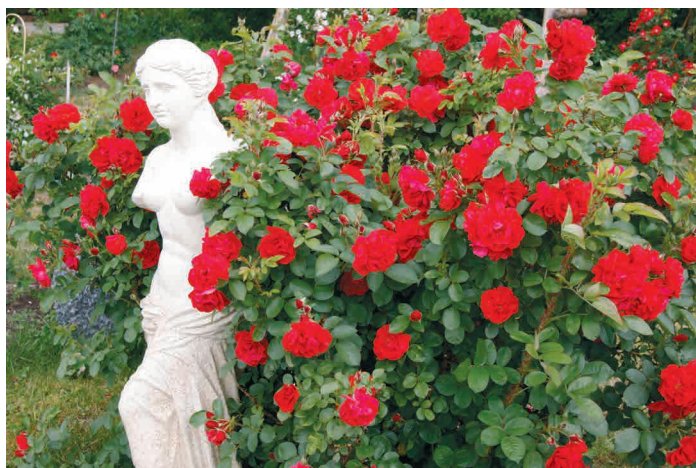
Kapriissed roosid metsade vahel

Kobru külas Sepa talus Aili Linroosi aias kasvab Eesti kõige suurem pargi rooside kollektsioon. 0,2 hektarit katab 500 erinevat roosisorti, neist 200 pargi roosi.

„Siia metsade vahele, oma abikaasa Heino sünnikoju sattusin 1964. aastal,“ räägib perenaine. Talukoht on iidne. Juuli lõpus toimus Sepa talus üheteistkümnemes Linrooside sugupuu kokkutulek. Nimi Linroos on pärimuse järgi rootsikeelsest sõnast *linros* (linaõis) ja seost roosidega hoopiski ei ole.

“Olin 40 aastat Ida-Tallinna Keskhaiglas ämmaemand. Kui pensionile jäin, tulin aastaringelt maale elama. Sepa talu asub rabade keskel metsade vahel, siin on sama külm kui Kuusikul,“ vaagib Aili roosikasvatamise tingimusi. See kevad ei ole aeda rõõmu toonud, osad sordid on kadunud. Silma hakkavad tühjad roosivärvad. „Ega ma ei jäta, olen juba uued roniroosid istutanud,“ on aednik järjekindel.

Aili jagab oma roosiaia vanaks ja uueks osaks. Uues aias kasvavad inimesekõrgused roosipõõsad. „Oma esimese roosi ‘Pampas’ istutasin 2004. aastal pärast seda, kui olin külastanud Põltsamaa roosiaeda. Siis ei teadnud ma veel, et aed kujuneb nii suureks nagu täna. Mulle väga meeldib kasvatada pargi roose, sest need ei lähe nii kergelt välja. Pargi roosid on

Aili aia valged kujud ja punased roosid on pilkupüüdnud kaunistused.

ühikordsed õitsejad, sest nende õied moodustuvad eelmise aasta võrsetel,“ selgitab Aili oma lemmikute kohta. „Kui soovid õiteilu terveks suveks, pead oma aeda istutama peenrarooši või mõne uuema aja aretuse,“ soovib tab roosisõber.

Roosiarmastus ulatub sajandite taha

Inimesed, kes paigutavad need kuninglikud taimed ühisnimetajaga „roos“ alla, ei tea kindlasti seda, kui palju üllatavat roosimaailm pakub. On sorte, mille õied meenutavad nelki ja neid, mis kullerkuppu, on okastega ja okasteta roose, õuna- ja pärnalõhnalisi roose. On roosiõisi, mis muudavad õitsemise ajal värvi heleroosast tumelillaks. Aili peatub iga roosipõõsa juures ja lood hakkavad jooksuma. „Kas tunned,

mis lõhn see on?“, küsib aednik roosi tõrsikut mulle ulatades. Ninna tungib vänge lõhn. „Just, tõrva lõhn. Antiikroosidel võib olla nii, et õied on roosilõhnaga, aga kibuvitsa viljad tõrva lõhnaga,“ teab aednik.

Ailil ongi palju antiikseid ehk vanu sorte. Vanim sortidest on ‘Püha roos’, mis on pärit juba 14. sajandist. Roos on nii õiterohke, et õite ilu mõõdetakse ruutmeetrites. Vanade sortide hulka kuulub ka ‘Apteekri roos’, millest on mungad valmistanud eliksiiri juba aastasadu.

Rosa rugosa

Eestlane kutsub okkalist tumeheliste lehtedega roosipõõsast kartuliroosiks. Nende tõrsikud on söödavad ja neist valmistatakse hoidiseid. ‘Rosa rugosa’ ehk kurdlehtine kibuvits on levinud ka meie rannaliivadel Kloogarannas ja Laulasmaal. Roosisõbrana on Ailil kahju, kui neid viimase aja kuulduste järgi tõrjuma hakatakse.

Kuulsused roosiaias

Maaailmas on registreeritud üle 40 000 roosisordi. Soomlaste Tarja Halonen on kaunis roosa roos, kes on aretatud just Soome presidendile ja õitseb rikkalikult ka Aili aias. Aili peatub järgmise uhke roosipõõsa juures. „Siin on Napoleoni naise auks aretatud sort Josephine, kes oli suur roosisõber ja kelle aias olevat olnud

200 roosi. Josephine’i õied võiksid olla suuremad, aga vihma on olnud vähe,“ tutvustab roosisõber nimekaid sorte. Aili roosiaed asub endisel põllul, kus kastmisüsteem puudub.

Mida kasvatada?

Kes soovib oma aeda tugevat roosilõhna, mis levib lausa mitme meetri kaugusele, istutagu mõni Damaskuse roos - Araabia maades tuntud õliroos ‘Is-pahan’ või Bulgaarias kasvatatav ‘Kazanlök’. Nende sortide kroonlehtedest saadakse roosiõli, mida kasutatakse seepide ja parfüümide valmistamisel. Kirjanduse andmetel on roosiõitest valmistatud ekstraktid antiseptikud ja aitavad ravida depressiooni.

Palju kasvatatakse praegu Kanadas, Soomes ja Lätis aretatud roose, mis on väga populaarsed külmakindluse tõttu. Näiteks lätlaste sorti ‘Ritausma’ võib istutada roosikasvatajate soovitusel ka põhjapoolsetele kasvukohtadele aias.

„Kui oma aeda esimene roos istutada, siis võiks see olla roniroos ‘Flammentantz’. See sort on Eesti praktiliselt kõikides aedades, sest on suhteliselt külma-kindel, kasvab kõrgeks ja õitseb rikkalikult,“ soovib Aili.

Uhke lill nõuab aednikult pingutust

Roos tahab palju hoolt, taimi peab kogu aeg uuendama, lõikama ära vanad oksad ja tõrsikud.

Palju muret teevad taimehaigused. „Oma aeda ma mürgitan nii vähe kui võimalik, pahalastega võitlen männiseebi ja fantaga, seenhaiguste vastu vase ja raudsulfaadi lahustega,“ räägib Aili.

Peremees Heino on abiks niitmisel ja talvekatteks metsast kuuseokste toomisel. Neid kulub lausa mitu UAZ- i autokoormat.

„Rooside katmine sõltub sellest, kus inimene elab ja millised sordid aias kasvavad. Näiteks antiikroosid on külmaõrnat, neid ma katan talveks hoollega,“ jagab Aili kogemusi. „Kõigepealt muldan, hiirte vastu katan

Lääne-Harjumaa kaunid kodud

» 1997. aasta emadepäeval kuulutas president Lennart Meri välja kodukaunistamise aasta, millega taastati 1935. aastal algatatud üle-eestiline kodukaunistamise alane liikumine. Eesti kodukaunistamise liikumise patroon on Eesti Vabariigi president.

Tänavu toimus Harjumaal maakondlik konkurss „Kaunis Eesti kodu“ 21. korda.

Kauni maakodu kategoorias hinnati teise koha vääriliseks Padise külas asuv perekond Eesmaa kodu. Karjatse talu piiril voolava Kloostri jõe kallal ja ürgorg on oskuslikult haljastatud ja hoonele kenaks lisandiks. Juulikuus uhkeldas aed liiliate rikkalikult õiteiluga.

Perenaise Ly Eesmaa aias on nurgake värvikireva liilipeenraga.

MTÜ LODIJÄRV esitleb

Suvelõpupidu

Paadid järvel

1. September 2019

KANUUD KÖHVIK

JÄÄÄR

Ala avatakse 17.00

KLOOGA JÄRVE KALDAL

Teeme Klooga Korda / www.lodijarv.weebly.com

Lääne-Harju vald

kuuseokstega. Laudadest-postidest teen karkassid ja panen peale koormakatte, mille omakorda panen kinni kivide või naeltega, sest siin on tuuline.“

Kogenud roosikasvatajana jagab Aili hea meelega õpetussõnu ka algajatele roosisõpradele. Ta osaleb aktiivselt MTÜ Eesti Roosiklubi tegemistes. Juuli keskel külastas klubi oma ringkäigul ka Aili roosiaeda. „Aili on tõeline roosi entusiast,“ kiidab Ly Palang roosiühingust.

Aeda külastavate roosisõprade sõnul on Aili neile õpetanud, et roosiaeda minnes peab alati kahte asja mees pidama: näpu vahele tuleb võtta käärid ja huu-

led peavad olema värvitud. Eks suursugune lill eeldab ka kaunist aednikku.

Õnnelikudel ilu nautimas

Ailile meeldivad kujud ja skulptuurid. Vanas aias püüab pilku Veenuse purskkaev, veel paelub tähelepanu kõrge maakivikuhila. See on roosiaia õnnelikühunnik. Perenaise uskumuse kohaselt peab see koosnema punastest ja mustadest kividest, mis on korjatud just siit aias. Kuhilas on must ja punane pink, mis on ühendatud kividega.

Aili istub õhtupäikesest soojal õnnepingil: „Kui siin istun ja roose vaatan, tunnen end hästi.“

PALDISKI ETTEVÖTJATE LIIT / TEISTMOODI PALDISKI

Rahvusvaheline investeerimiskonverents „Teistmoodi Paldiski“ 28. augustil Paldiskis

Ester Tuiksoo

Paldiski Ettevõtjate Liidu ja konverentsi korraldusmeeskonna juht

» Ei ole just tavaline, et üks vald on suure rahvusvahelise investeerimiskonverentsi kaaskorraldaja. Tulevikku vaatav konverents „Teistmoodi Paldiski“ toimub teist korda. See on tõenäoliselt Eesti ainuke investeerimiskonverents, mis keskendub äri- ja elukeskkonnale kui tervikule.

2018. aastal esimest korda toimunud konverentsil „Teistmoodi Paldiski“ käidi välja mõte, et Paldiski võiks kasvada kaasaegseks Läänemere tööstuskeskuseks.

Mida selleks vaja on? Valla elanik ja uute töökohtade loomisel valda potentsiaalselt koliv spetsialist tahavad mõlemad, et siin oleks hea elada. Et kodu oleks turvaline, et lastel oleks hea kasvada, et olulised teenused oleks olemas, et oleks tööd ja peale tööd ka meelelahutust. See on valdkond, kus vallas on kõige suurem roll.

Mida tahavad investorid? Et oleks maa, kommunikatsioonid, logistika toimiks, et oleks olemas töötajad ja et maksud motiveeriks just Eestisse investeerima.

Lääne-Harju valla paljud tegijad on koondunud Paldiski Ettevõtjate Liitu. Liit tegutseb koostöös vallaga ja täna võib öelda, et Paldiski ettevõtjad kiidavad valla juhte (nii vallavalitsust kui volikogu liikmeid) tulevikku vaatava suhtumise pärast. Investorid tunnevad end terehulluna, kuid samas on vald ka nõudlik, et olla kindel, kas investorid toetavad vallaelu arengut.

Vallal, riigil ja ettevõtjate ees on palju lahendust vajavat. Olgu see siis superland Paldiski elanike jaoks või ringraudtee ennekõike ettevõtjatele. Harjumaal annab 64% Eesti SKPst. 300-aastane Paldiski on investeringute kasvu ja kasumlikkusega teistest piirkondadest edukam. Investeringute kiire kasv sunnib küsima, kuidas innovaatilised suurinvesteeringud muudavad investorite, kohalike elanike ja laiemalt Eesti elu?

Sellele küsimusele pakuvad konverentsil vastuseid rahvusvaheline majanduseliit, tipp-politikud, teadlased ja kohaliku elu juhid.

Investeerimiskonverentsi ettekanded keskenduvad kogu Eesti jaoks olulistele probleemidele.

Majandus- ja taristuminister Taavi Aas annab ülevaate, mil määral on tööstusinvesteeringud riigi arengu alustala. Paldiski tegutsevad ettevõtjad toovad muude investeeringuid soodustavate tegurite seas välja hea koostöö kohaliku omavalitsusega. Harjumaal Omavalitsusliidu juhatuse esimees Andre Sepp tutvustab Investeeringuid soodustavaid tegureid. Kõneks tuleb uue ringraudtee vajadus.

Lääne-Harju valla volikogu esimees Külli Tammur räägib kohaliku elu näidetega sellest, kuidas leida tasakaal elu- ja ettevõtluskeskkonna kujundamisel. Enefit Green juhatuse esimees

FOTO: OLGA MAKINA

Ettevõtja Peep Siitam eelmisel aastal toimunud konverentsil „Teistmoodi Paldiski“ mõtteid vahendamas.

Aavo Kärmas vaagib tuuleenergia kasu kogukonnale.

Hiljuti eduka börsilemineku teinud Tallinna Sadama juht Valdo Kalm räägib, miks on Paldiski hea koht uuendusmeelsetele ettevõtetele. Samal teemal jätkab oma kogemustele tuginedes Eesti Kalatootjate Keskühistu Mart Undrest. Tulevikusihte aitab seada väliskaubandus- ja IT-minister Kert Kingo.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et Paldiskisse on planeeritud investeeringuid 2030. aastaks miljardi euro ulatuses. See tähendab tohutut arengut mitte üksnes majandusele, vaid majanduseduga võrdset tuleb tähelepanu pöörata ka Paldiski kui elukeskkonna arendamisele.

Mis on pumpühidroakumalatsiooni elektrijaam ja mis sellest vallale kasu on?
Peep Siitam, Enrgiasalv OÜ

» Pumpjaam on energiakaev, mis alandab tarbijate elektrihiinda ja loob hea võimaluse Eestis kodumajapidamiste ja ettevõtete poolt elektrienergia tootmiseks elektrisüsteemi stabiilsust ohtu seadmata. Pumpjaama kasu omavalitsusele on analoogne teiste majanduspiirkondadega kogu maailmas: korralikud suurinvesteeringud toovad lisaks maksutulule (pumpjaama puhul seitsmekohalisele) piirkonda

“*Investeeringute kiire kasv sunnib küsima, kuidas innovaatilised suurinvesteeringud muudavad investorite, kohalike elanike ja laiemalt Eesti elu?*”

eelkõige kohalikele inimestele tööd andvaid keskmise ja väikese suurusega ettevõtteid (SME) suurettevõtetele vajalike teenuste osutamiseks. Leierdatud elukeskkonna kvaliteedi kasv pole tegelikult suurinvesteeringute realiseerimise tulemus, elukeskkonna arendamine suurinvesteeringute toimimiseks käib paralleelselt investeeringute realiseerimisega. Iseseisvalt tegeleme hetkel piirkonna raudtee-, maantee- ja elektri-infrastruktuuri arendamisega.

Kuidas ettevõtja saab elukeskkonda paremaks teha?
Kersti Väinsalu
OmaKoduMaja AS, projektijuht

» OmaKoduMaja AS (OKM) on Alexela Grupi tütarettevõtte, mis loodi 2002. aastal ning tegeleb kinnisvaraarendusega. Üle 50% meie arendustest on seotud just Paldiski linnaga ja Lääne-Harju vallaga. Juba oma tegevuse algusaastail nägime me Paldiskis potentsiaali nii äri- kui elamukinnisvara turul.

Oleme aidanud kaasa, et kohalik omavalitsusel oleks talle sobivad ruumid, kuhu oleks kõigil linnakodanikel võimalik omal jõul tulla (lift, invalift), samas majas on linna raamatukogu. Oleme renoveerinud lasteaeda Naerulind, ehitanud kunstmurukattega jalgpalliväljaku.

Seoses Rae 38 hoone renoveerimisega tööme Paldiskisse kauaoodatud Konsumi (eelnevalt oli ainult Paldiski Kaubamaja ning inimesed käisid oma ooste sooritamaks Keilas) ja andsime võimaluse pisikestel poekeskel oma äritegevust alustada.

Samuti oleme loonud Paldiski Tehnopargi, kuhu ettevõtja saaks kohe tulla ja hakata oma äri ajama.

Oleme renoveerinud täielikult kolm 5-kordset korterelamut, mille tulemusena andsime võimaluse parandada oma elutingimusi ca 180 leibkonnal. Praegu rendime välja ca 30 korterit ja vajadus on tunduvalt suurem.

Tuleviku projektiks on Paldiskis Nikolai kirikule uued aknad ette saada.

Meie tehnoparkide arendamine toob linna uusi ettevõtteid, mis annab võimaluse linna elanikel leida tööd oma kodu lähedal ja inimesed ei pea kulutama tunde tööle minekuks ja sealt tagasitulekuks.

Tuleviku teema on suurendada üüriturgu, mis on eeskätt mõeldud just spetsialistide meelitamiseks Paldiskisse, Lääne-Harju valda. Kui suureneb hüpoteelisel ärikinnisvara areng, siis kindlasti tuleb suurendada elamukinnisvara.

Valla elukeskkonna areng on oluline
Jaanus Saat,
Lääne Harju vallavanem

» Meie vallas on 12 630 elaniku. Olulisim majanduskeskus on Paldiski, kus ettevõtlus areneb väga kiiresti.

Valla arengukavas on seatud eesmärgid 2030. aastani kuues erinevas valdkonnas. Me tahame pakuda oma elanikele atraktiivset elukeskkonda, tugevat ja kaasaegset haridust, häid sportimis- ja liikumisvõimalusi. Samuti luua selline ettevõtluskeskkond koos infrastruktuuriga, mis oleks atraktiivne ettevõtjatele.

Siht muuta Paldiski Lääne-mere tööstuskeskuseks on ambitsioonikas ja et selleni jõuda, on vaja teha palju tööd. Oluline on töötada Paldiski mainega. Peame suutma muuta Paldiski atraktiivseks investeerimiskohaks. Samas omavalitsuse jaoks on esmatähtis kohalik elanik ja et tööstuskeskuse kõrval oleks atraktiivne elukeskkond. Kaasaegne ettevõtlus võib täna juba olla selline, kus on suur tootmis-hoone, aga enamik tööd tehakse automatiseeritult ja töökohti ei pakuta. Seega võib kasu vallaelanikele jääda minimaalseks.

Või asuvad tootmises tööle võõr-õlised ning kasu kohalikele omavalitsusele on null. Suurem eesmärk peab olema kõrgepalgaliste töökohtade loomine. Elukeskkond peab olema selline, et see kõrgepalgaline töötaja tahab Paldiskisse elama asuda.

Omavalitsuse ja ettevõtjate vaheline koostöö sujub hästi. Heameelt teeb, et ettevõtjad

tunnevad sotsiaalset vastutust kogukonna ees. Omavalitsusena oleme seadnud eesmärgiks, et ettevõtluse areng peab toimuma koos elukeskkonna arenguga. Selle nimel me koos töötame.

Kuidas leida tasakaal elu- ja ettevõtluskeskkonna kujundamisel?
Külli Tammur,
Lääne-Harju vallavolikogu esimees

» Meie vald ei ole kuidagi erandlikum ülejäänud Eestist, mida kimbutab struktuurne tööpuudus ehk teatud töökohtadele ei leia ega leia töötajaid ning on inimesi, kes soovivad töötada, aga ei leia tööd. Mõnevõrra pakuvad leevendust pendelränned, kaugtöö ning iseendale töödandjaks olemine. Tööle sõidetakse nii vallasiseselt kui pealinna suunal, kuid see on pigem asjade loomulik kulg, mida kuidagi spetsiaalselt korraldama ei peakski – sellised liikumised paneb paika turg, inimene käib seal, kus talle on kasulik ja meeldiv, kodukoha lähedus on otsustamisel vaid üks tegur. Maksulaekumise seisukohalt tundub, et vald vajaks kõrge kvalifikatsiooniga ja kõrgelt tasustatud töökohti, kuid tegelikuses vajame me absoluutselt igasuguseid töökohti, peamine on, et need suudetaks täita õigete inimestega ning loomulikult on tore, kui kõik oskajad ja teadjad töötajad leitaks meie vallast. Väga tervitatav oleks, kui tööstust ehk põhiliselt tootmise ja ka koolituse ümberõpet, mis võimaldaks inimestel end arendada ning omandada vajalikud uued oskused ka siis, kui eelnev kogemus ei toeta konkreetsele töökohtale asumist.

Lääne-Harju vallas on suurmajad töötanud Alexela Terminal, Põhjasadam, ESTEVE Terminal, Ekoy Elektroonika, Laheotsa Talu, MV Wool kala-tööstus ehk põhiliselt tootmise ja transpordiga tegelevad ettevõtted. See on pealinna läheduse, mitmekülgsete transpordivõimaluste ja suure sadama tõttu on ka üsna loogiline suund. Kõik ette-

võtted pakuvad väga eripalgelisi töökohti erinevate oskuste ja teadmistega inimestele. Seetõttu on nad kõik vallale olulisteks partneriteks, kuna inimeste tööga hõivatus kohapeal on esimene eeldus, et vallale laekub elanike maksutulud, mille arvelt areneda.

Meie valda iseloomustab suur territoorium ja ebaühtlane rahvastiku tihedus. On piirkondi, kus koolides on liiga vähe lapsi suure maja kohta, samas on koolimaju, mis juba praegu kitsaks jäänud. Arendamist ja hooldamist vajab väga lai teedevõrk, sh kergliiklusteede lõpuni väljaarendamine, mis on tähtsaks koos elukeskkonna arenguga. Nii liiklusohutuse kui sportimisvõimaluste kontekstis. Lapsed ja inimeste liikumisvõimalused on kindlasti meie esimene prioriteet. Vallas peab olema hea elada.

Alexela tegevused Paldiskis
Heiti Hääl

» Alexela tegutseb Paldiskis alates 1998. a, mil hakati rajama Alexela kütuseterminali. 2002. a jaanuaris laeti terminalis esimene tanker. 2006. a rajati Paldiskisse kuumtsinkimistehas Zinc-Pot. 2009. a loodi Balti Gaas ja hakati ette valmistama LNG terminali projekteerimist Pakri poolsaarele. Hetkel on lõppemas Tiki Treileri järelhaagiste tootmise ümberkolimine Leholast Paldiskisse.

Praegu pakub Alexela Paldiskis tööd enam kui 400 inimesele. Nagu teistes piirkondades on ka Paldiskis aina keerulisem tööjõudu leida. Hetkel tunneme enim puudust klienditeenindajatest, samuti elektrikute, keevitajatest jt kvalifitseeritud oskustöölisest.

Julgen kutsuda inimesi elu- ja töökohta otsingutel vaatama rohkem Paldiski suunas. Siin on mitmekülgsed sportimisvõimalused, heal tasemel gümnaasium. Kinnisvaraarenduseks on piirkond vajaliku taristuga hästi ette valmistatud. Arvestades Tallinna lähedust, piirkonna erakordsust ja kasvavat pakkumist töökohtadele, on Paldiskis taskukohane soetada kinnisvara.

Paldiski on tõusmas Eestis n-ö energiasaareks. Ehituse ootuses on LNG terminal, maa-gaasil töötav elektrijaam ning sügavale graniidikihti rajatav mereveega töötav hüdroelektrijaam. Eesti Energiale kuuluv 50 MW võimsusega Pakri tuulepark, tänava valmiv Eleringi opereeritav Balticconnector ning kaubasadama ning raudtee vahetu lähedus on toonud Paldiskisse mitmeid tööstusinvesteeringutest huvitatud ettevõtjaid.

Tööstusinvesteeringute konverents „Teistmoodi Paldiski“ Pakri tuletorni jalamil toob kokku lähipiirkondade energia- ja tööstusettevõtjad, kelle mõtetele annab vaade Pakri poolsaare tipust avamerele kindlasti positiivse perspektiivi. Vaadates tagasi lähiajalukku, tekib Paldiskis toimuvate muutustele mõeldes seos „inetu pardipoja“ sündroomiga, kus räämas ja mahajäetud linnupojast hakkab sirguma võimsa tiivalöögiga kaunis luik.

TEATED

Lääne-Harju vallavalitsus teatab

» Lääne-Harju vallavolikogu 23.07.2019 otsusega nr 66 "Detailplaneeringu koostamise lõpetamine" on lõpetatud Lääne-Harju vallavolikogu 27.12.2018 otsusega nr 159 "Detailplaneeringu koostamise algatamine ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmine" algatatud detailplaneeringu koostamine.

Lääne-Harju vallas Käesalu külas Pargi kinnistule volikogu 27.12.2018 otsusega nr 159 algatatud detailplaneeringu koostamise lõpetamise taotluse esitas Lääne-Harju Vallavalitsusele 12.06.2019 Pargi kinnistu omanik. Planeerimisseaduse § 129 lõike 1 punkti 2 alusel ja arvestades kinnistu omaniku taotlust ning vallavolikogu alalise keskkonna- ja planeerimiskomisjoni 16.07.2019 seisukohta, esitati vastavad materjalid volikogule, kes otsustas lõpetada Lääne-Harju vallas Käesalu külas Pargi kinnistu detailplaneeringu koostamise.

» Lääne-Harju Vallavolikogu 23.07.2019 otsusega nr 69 kehtestati Lääne-Harju vallas Keelva külas Aedeveha kinnistu (katastritunnus 29501:007:1291) ja lähiala detailplaneering.

Keila valla üldplaneeringut muudev detailplaneering algatati Lääne-Harju Vallavolikogu 28.08.2018 otsusega nr 111.

Planeeringu vajadus on tingitud olemasoleva laudakompleksi keskkonnamõjete mittevastavusest. Olemasoleva laudakompleksi kõrvale on kavandatud uus 3000 m² ehitisealuse pindalaga robotlõpsilaut ja noorloomalaut, vedelsõnnikuhoidla ja tehnoarajised.

Keila valla üldplaneeringus ei ole määratud planeeringualal tootmismaa sihtotstarbelist maakasutust, seetõttu on selline muudatus vastavalt kavandatud tegevuste keerukusele ning Keila valla üldplaneeringu seletuskirjas lk 50 toodud nõuetele planeerimisseaduse § 142 lõike 3 alusel oluline üldplaneeringu muudatuse põhjus. Planeeringuga muudetakse osaliselt Aedeveha kinnistul Keila valla üldplaneeringu maakasutuse joonisel maatulundusmaa juhtotstarve laudakompleksi alusel maal põllumajandusliku tootmisehitise maaks (TP). Ülejäänud alale jääb senine maatulundusmaa sihtotstarve. Detailplaneeringuga on Aedeveha kinnistule võimalik rajada uus loomakasvatushoone summaarse ehitisealuse pindalaga 3000 m². Hoone maksimaalne kõrgus 12 m, katusekalle 10-45°, tulepüsivusega TP-2. Lisaks rajatakse vedelsõnniku hoidla ja tehnoarajised (puurkaev, biopuhasti, tuletõrje veevõtukoht kuivhüdrandiga tiigist). Parkimine on lahendatud omal krundil. Sadevesi immutatakse pinnasesse. Planeeringul puudub oluline mõju looduskeskkonnale ja valla majandusele.

» Lääne-Harju Vallavolikogu 23.07.2019 otsusega nr 72 kehtestati Paldiski linnas Kadakaranna kinnistu (katastritunnus 58001:001:0194, pindala 20,1 ha) detailplaneering.

Planeeringuga jaotatakse Kadakaranna kinnistu 3 krundiks. Pos. nr. 1 on ette nähtud sadama laiendamiseks, nt sadamast saabuva kauba ladustamiseks. Vastavalt rahandusministeeriumi „Planeeringu leppemärkide“ korrale on krundi planeeritud sihtotstarve 100% sadamamaa (LS). Moodustatud maaüksus pos. nr. 2 on reserveeritud alajaamale. Kavandatud maa sihtotstarve on 100% elektrienergia tootmis- ja jaotusmaa (OE). Moodustatud maaüksus pos. nr.3 on ringristmiku tarbeks. Kavandatud maa sihtotstarve on 100% transpordimaa (LT). Pos. nr. 1 on võimalus ehitada kuni neliteist 4-korruselist laohoonet. Hoonete lubatud maksimaalne kõrgus on 18 m (abs 24,5 m). Kavandatavate hoonete maksimaalne maapealne ehitisealune pind 76 900 m², üksiku hoonete maksimaalne ehitisealune pind on 6000 m². Planeeritud hoonete maapealne suletud brutopind on 153 800 m² ja kogu planeeritava ala lubatud täisehituse protsent kuni 40%.

Planeeringuga muudetakse Paldiski linna üldplaneeringus puhke- ja virgestusmaa maakasutuse juhtotstarve sadamamaaks.

Detailplaneeringu realiseerimisel puudub oluline keskkonnamõju, eeldatav majanduslik mõju valla arengule on positiivne.

» Lääne-Harju Vallavalitsus teatab, et Lääne-Harju Vallavolikogu on algatanud 23.07.2019 otsusega nr 63 kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise.

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise eesmärk on leida metanoolitehase püstitamiseks ja selle toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivaim asukoht Lääne-Harju vallas ja koostada sobivas asukohta detailne lahendus ehitusõiguse määramiseks. Algamisel teadaolev planeeringuala on kogu valla territoorium suurusega 644 km². Kuna tegemist on olulise ruumilise mõjuga ehitise, mille asukoht ei ole üldplaneeringus määratud, algatati vastavalt planeerimisseaduse § 95 lõikele 1 keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusega on võimalik tutvuda tööpäeviti (E, K, 9.00–17, T, N 9–18, R 9–15) Lääne-Harju vallavalitsuse (Rae 38, Paldiski linn) ruumis nr 207 ja valla veebilehel www.laaneharju.ee

» Kloogaranna küla Liiva tee 12 kinnistu (katastritunnus 29501:007:1512) ja lähiala detailplaneeringu eskiisi avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 28.08.2019 algusega kl 16:00 Lääne-Harju vallavalitsuse (Rae 38, Paldiski linn) istungite ruumis.

» Meremõisa küla Männimäe tee 1 kinnistu (katastritunnus 29501:007:0527) ja lähiala detailplaneeringu eskiisi avalik väljapanek toimub 02.09–02.10.2019 Laulasmaa raamatukogus asukohaga Laulasmaa küla, Kloogaranna tee 20 ja Lääne-Harju vallavalitsuses asukohaga Paldiski linn, Rae 38.

Paldiski meistrivõistlused grillimises

FOTO: ALEKSANDER KURUSON / EESTI GRILLIIT

20. juulil toimunud Paldiski linnapäev tipnes parimate grillijate väljaselgitamisega. Võitis võistkond Rein & Co, parimaks kohalikuks grillivõistkonnaks pärjati Paldiski noored kotkad ja kodutütred. Võistlustel osales edukalt ka vallaametnike esindus.

FOTO: ERAKOGU

Valla spordimehed kihutasid esikümnesse

» Triatlonivõistlusel IRON-MAN Tallinn esindasid Lääne-Harju valda meeskondlikus arvestuses (pildil vasakult) Eiko Toom (ujumine), Karlis Puusepp (ratas) ja Artur Rauk (jooks), kes saavutasid 33 võistkonna seas kaheksanda koha.

Suurürituse õnnestumisele aitasid kaasa Lääne-Harju vallast 75 vabatahtlikku, kes olid abiks rattadistantsi toetustuspunktid.

PALJU ÕNNE!

Meie valda sündisid

Sofia Lang
Sander Serov
Merlin Irv
Tormi Kanepi
Janar Järvala
Andrei Baidukov
Robert Marmor
Jon-Elias Repola
Luka Klobušnjak
Armand-Rico Kugappi
Hanna Pikipõld
Elli Noa Visnapuu
Elienor Rändvee
Remi Koik

Politsei- ja Piirivalveamet annab teada, et **alates 1. juulist** väljastatakse isikut tõendavaid dokumente Keilas Keskväljak 8a igal tööpäeval kl 9.00-17.00. Dokumente väljastatakse elavas järjekorras.

17. augustil toimub Lääne-Eesti maastikuratta sarja „FixusSport Marimetsa Kapp 2019“ PALKISKI ETAPP. Marimetsa Kapp on kogu pere spordiüritus. Info ja registreerimine <http://marimetsakapp.ee/>

Terve vald on kokku aetud, kihelkond kokku kutsutud!

VANAVANEMATE PÄEV

Klooga Kultuuri- ja Noortekeskuses 8. septembril kl 13

Esinevad nais- ja meesansamblid, solistid, puhkpillimängijad, külakapell, rahvatantsijad

Kohal toitlustajad. Kõik saavad tantsida

Ootame nii noori kui eakaid! Üritus on tasuta!

Klooga Lodijärve Pensionäride Ühendus

Lääne-Harju Koostöökoogu LEADER meetme projektitaotluste vastuvõtt 30.09-07.10 2019

Lääne-Harju Koostöökoogu piirkonda kuuluvad Lääne-Harju vald (Paldiski, Keila, Vasalemma, Padise) ja osaliselt Saue vald (Kernu ja Nissi)

Taotlemiseks avanevad:

Meede 1.1 Ettevõtlikkus Meede 1.2 Tooted ja teenused
Meede 2.1 Kogukond Meede 3 Loode-Eesti

Nõustamispäevad taotlejatele:

27.08 kell 13.00-18.00 Padise teenuspunkti ruumides, Keskuse 3-1, Padise
29.08 kell 13.00-16.30 Riisipere halduskeskuses, Nissi tee 53c, Riisipere
29.08 kell 13.00-18.00 Paldiskis, Rae 38, Paldiski, III korrus
03.09 kell 14.00-18.00 Vasalemmas Ranna tee 8 III korrusel
04.09 kell 14.00-19.00 Keila teenuspunkti ruumides, Paldiski mnt 21, Keila
04.09 kell 13.00-18.00 Laitse Seltsimajas Kaasiku külas

Nõustamispäeval saab uurida oma projektidee rahastamise võimalusi või esitada juba konkreetseid küsimusi taotlustingimuste kohta. Kui nõustamispäevade ajad ei sobi teile, võtke meiega ühendust ja leiame võimaluse kohtuda nõustamiseks teile sobival ajal ja kohas. Ärge jätke võimalust kasutamata!

LISAINFO MEETMETE JA TAOTLEMISE TINGIMUSTE KOHTA WWW.VOMENTAGA.EE

LUGUPEETUD LEHOLA AIAMAAD KASUTAJAD!

OÜ Pillado Invest alustab Lehola külas Talukoht 3 kinnistul kehtestatud detailplaneeringu elluviimist. See tähendab, et aiamaade kasutamine ettevõttele kuuluval maal ei ole edaspidi võimalik. Arendaja on seadnud aiamaade vabastamise tähtajaks 31. mai 2020. Selleks ajaks peab olema aiamaade alalt viidud minema aiamaade kasutajate vallasvara. Samuti on arendaja selgelt välja öelnud, et uute istutuste ja külvit tegemine 2020. aasta kevadel arendajale kuuluval maal on keelatud.

Lääne-Harju vallavalitsus teavitab, et isikutel, kes soovivad aiapidamiseks asendusmaad Lehola külas Orisküla tee 6 maaüksusel, on võimalik esitada selleks avaldus kuni 1. septembrini 2019.

LÄÄNE-HARJU VALLA

15 SEPTEMBER LAHTISED DISC GOLF 10 € OSALUSTASU

★ MEISTRIVÕISTLUSED ★

ESIMESE RINGI ALGUS 10:00
JÄRVE TALU AKTIIVPUHKEKESKUSES

REGISTREERIMINE - WWW.DISCGOLFMETRIX.COM

INFO TEL. 53 452 464

ERAKUULUTUSED

Autode kokkuost! Ostame kõiki sõidukeid ja töömehhanismid! Võib pakkuda remonti vajavaid ja seisvaid sõidukeid! Sõiduk ei pea olema arvel, ülevaatusega ja kindlustusega! Pakkuda võib kõike! Kuulutus ei vanane!
Tel 54 575 055 !

Fekaalivedu, kogumiskaevude tühjendus! Helista ja küsi pakkumist tel 53 468 430

Jurist Peeter Malve õigusosalased teenused ja kohtuesindus. Vastuvõtt Padisel.
Tel 5029197, info@amantese.ee, www.amantese.ee

Kutsetunnistusega korstnapühkija, tehtud tööde kohta akt.
Tel 56890125, e-post: kuldnoop@gmail.com

Katuste kõrgsurvepesu ja värvimine (plekk, kivi, eterniit). Fassaadi survepesu ja värvimine. Tänavakivide puhastus.
Tel 56 241 509 Andres

Müüa 5 korrusel vaatega merele soe 2 toaline (39,2 m²) korter Paldiski keskuses. Mööbel sees, korter on vaba. Hindamisakt 26 000 eurole, hind 23 000 eur.
Tel 51912437

Müüa soodsalt Lääne-Harju vallas, Tõmmiku külas, Aarnamäe karjääris liiva, sõelutud ja sõelumata mulda, transpordivõimalus. Tel 56 564 103, e-mail: pallemmer@gmail.com

Korstnapühkimistööd (nõuetekohane akt). Tel 5040875

Korstnapühkija ja pottsepa teenused, ohtlike puude/okste langetamine, viljapuude lõikamine, muruniitmine (trimmeriga), heki lõikamine ja pügamine. Tel +372 5348 7318, e-post igor@inkteenused.ee

Järgmine Lääne-Harju valla leht ilmub 17. septembril.

Kasutatud autode kokkuost. Ostame kõiki sõidukeid. Korras, rikkega, ülevaatusega.
Tel 58190200
autohoov@gmail.com

Kuiv okaspuu al 55€, kask al 65€; toores okaspuu al 42€/rm. Pikkus 30,40,50 cm. Vedu 6-7 rm kaupa.
Tel 5164278

Kõdusõnnik, sõelutud muld, killustik, graniitkillustik, freesasfalt, liiv. Müük veoga: väikeveod.ee
Tel. 5015992

Langetame ja hooldame puid just Teie piirkonnas. Leiame koos lahenduse! Meid saab kätte 56263857. www.puumehe.ee

Liiv, killustik, muld, freesasfalt veoga. Hea läbivus ja manööverdusvõime. Tel 5079362

Magus mesi Padise niitult! 0,5l purk/700g, hind 5,50 eur purk. Toon mee tasuta koju kätte.
Helista 51 91 61 71

Ohtlike puude langetamine, hekkide ja õunapuude lõikamine.
Tel 5210334

Viime tasuta ära teie vanaraua (pliidid, pesumasina, torud, vannid jne) Laulasmaa, Klooga, Saue, Laitse kandis. Tel 55541036

Õhksoojuspumba paigaldus ja hooldus, hind 150 €. Sertifikaadiga paigaldaja Kalev Lepistu. Lisainfo tel 5656 2191

Kohvik Kegel Keilas pakub tööd kokale. Lisainfo kegel@kegel.ee, tel 5020583

Paldiski lasteaed Sipsik ootab oma meeskonda rõõmsameelset pühendunud **MUUSIKAÕPETAJAT** ja **RÜHMAÕPETAJAT**, kes lähtuks oma töös lapse loovusest ja arengust ning väärtustaks koostööd.
Kandideerimiseks palume saata avaldus ja CV hiljemalt 29.08.2019 e-mailile direktor@lasipsik.edu.ee

Saksofonid Kloogal

17. augustil kl 14-18

Klooga Kultuuri- ja Noortekeskuses

Esinevad **Lembit Saarsalu**
Valeri Filimonov
Lauri Kadalipp
Oskar Arikainen

Õnneloo ja parimate kohalike tegijate maitsavad suupisted Lastealal tegutseb Karlsson. Elamused igale vanusegrupid. Korraldaja Klooga Kultuuri- ja Noortekeskus

Paldiski Muusikakool kutsub keelpillimängijaid osalema keelpilliorkestrisse

Oled teretulnud olenemata mängutasemest ja vanusest Proovid toimuvad Paldiski Muusikakoolis

Võta julgelt ühendust
keelpilliorkester@mk.edu.ee
või telefonil 56982345 Marilyns-Mirjam Kurg

Lääne-Harju valla matkasarja „Kõnnime laste ja tervise heaks“ kolmeteistkümnendal matk toimub 18. augustil Madisel.

Lugusid pajatab Madisel sündinud ja kasvanud Toivo Kalve, kes on raamatu „Madise lood“ autor. Matkalistel on võimalus soetada raamat 10 euroga.

Matka algus kl 11
kiriku juures asuva kombaini kuuri juures.

„Kõnnime laste ja tervise heaks“ on heategevuslik matkasari, mille käigus kogutud annetused lähevad Tallinna Lastehaigla Toetusfondile enneaegselt sündinud laste toetuseks. Kogutud raha antakse fondile üle rahvusvahelisel enneaegse sünni päeval 17. novembril.

REKLAAM JA KUULUTUSED:

reklaam@laaneharju.ee

Elektritööd

Elektripaigaldise käit
Päikeseelektrijaamad
ATS hooldus

TERA AS info@tera.ee
503 5222
www.tera.ee

VARI®

VARI multifunktsionaalsed ja aastaringsed masinad talu- ja maakodu töödeks, aednikele haljastus- ja heakorratöödeks jne.
KOMPLEKTEERI TÖÖRIIST NII KUIS SULLE VAJA!

MULTIFUNKTSIONAALSED MASINAD
Motoplokkid liisaseadmetega aitavad teha eri tööülesandeid

ROOTORNIIDUKID
Kõrge rohu niitmiseks, ka kuivatamise eesmärgil

PUULÕHKUJAD
Horisontaalsed ja vertikaalsed

Esindused: Tuleviku tee 10, Peetri ja Tehnika 7, Saku
www.vari.cz www.aiataht.ee facebook.com/aiataht
MÜÜK • GARANTII • HOOLDUS • KULU- JA VARUOSAD

Katusehooldus.ee
KATUSED KORDA

- Katuste pesu ja värvimine
- Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- Katus säilib kauem ja maja saab värske välisilme
- Küsi hinnapakkumist:

tel. 53 329 176
info@katusehooldus.ee
www.katusehooldus.ee

TERA

Elektritööd

Elektripaigaldise käit
Päikeseelektrijaamad
ATS hooldus

TERA AS info@tera.ee
503 5222
www.tera.ee

KOOLILAAT

16. AUGUST – 9. SEPTEMBER

Koolikotid ja pinalid
16. - 18. aug

-20%

Kirjutus- ja joonistus-tarbed
23. - 25. aug

-20%

Kooli paberikaubad
(vihikud, päevikud, kaustikud, joonistus- ja värvimis-paberid)
30. aug - 1. sept

-20%

Joonistusplakk
20 lehte Kass, Koer

A4 0,75 €
A3 1,40 €

Eesti Taluvõi 82% 150 g
Estover

-33%
1,79 €
1,19 €
7,93 €/kg

Delverde täisterapasta spagett 500 g

-63%
2,69 €
0,99 €
1,98 €/kg

Keila, Haapsalu mnt 57B Avatud 9-22 www.keilaty.ee